

Latvijas Republikas

Krievijas Federācijas

Valsts kontrole

Revīzijas palāta

INFORMATĪVAIS ZIŅOJUMS
RĪGA

2009.gada 14.decembrī

**par Krievijas Federācijas un Latvijas Republikas valsts iestāžu darbības
paralēlās pārbaudes rezultātiem Latvijas pārtikas produktu importa
regulēšanas jomā uz Krievijas Federāciju**

1. Revīzijas juridiskais pamatojums

1.1. 2006.gada 31.augusta Savstarpējās sadarbības memoranda starp Krievijas Federācijas Revīzijas palātu un Latvijas Republikas Valsts kontroli 1.pants.

1.2. 2009.gada 30.jūnija Lēmums par Krievijas Federācijas Revīzijas palātas un Latvijas Republikas Valsts kontroles paralēlās revīzijas veikšanu.

1.3. Krievijas Federācijas Revīzijas palātas darba plāna 2009.gadam, ko apstiprinājusi Krievijas Federācijas Revīzijas palātas kolēģija (2009.gada 20.marta protokols Nr.15K(652)), 3.8.14.punkts.

1.4. Latvijas Republikas Valsts kontroles revīzijas 2009.gada plāns un Latvijas Republikas Valsts kontroles Ceturtā revīzijas departamenta 2009.gada 11.maija revīzijas uzdevums.

2. Revīzijas mērķis

2.1. noteikt efektivitāti starptautiskajiem vienošanās dokumentiem par pārtikas produktu ārējo tirdzniecību, Krievijas Federācijas tiesību aktiem attiecībā uz valsts regulējumu, importējot Latvijas pārtikas produktus Krievijas Federācijā un Latvijas Republikas tiesību aktiem attiecībā uz valsts regulējumu Latvijas Republikas pārtikas produktu eksportam uz Krievijas Federāciju.

2.2. noskaidrot problemātiskos jautājumus tiesiskajā regulējumā un tā piemērošanā attiecībā uz Latvijas pārtikas produktu importu Krievijas Federācijā un sagatavot priekšlikumus tiesiskā regulējuma pilnveidošanai.

2.3. noskaidrot faktorus, kuri negatīvi ietekmē Latvijas pārtikas produktu importu Krievijas Federācijā un sagatavot atbilstošus priekšlikumus.

3. Revīzijas apjoms

3.1. Revidējamās vienības:

Krievijas Federācijas Revīzijas palātas revidējamās vienības

- Federālais Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienests;
- Krievijas Federācijas Lauksaimniecības ministrija (pēc pieprasījuma);
- Federālais Patērētāju tiesību aizsardzības un labklājības dienests (pēc pieprasījuma);
- Krievijas Federācijas Ekonomiskās attīstības ministrija (pēc pieprasījuma);
- Krievijas Federācijas Rūpniecības un tirdzniecības ministrija (pēc pieprasījuma);
- Federālais muitas dienests (pēc pieprasījuma);
- Krievijas Federācijas vēstniecība Latvijas Republikā (pēc pieprasījuma).

Latvijas Republikas Valsts kontroles revidējamās vienības

- Zemkopības ministrija;
- Pārtikas un veterinārais dienests;
- Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts.

3.2. Revīzijas laikā tika izvērtēta Krievijas Federācijas atbildīgo iestāžu darbība laika posmā no 2007.gada 1.janvāra līdz 2009.gada 31.oktobrim, kā arī Latvijas Republikas atbildīgo iestāžu darbība laika posmā no 2008.gada 1.janvāra līdz 2009.gada 30.jūnijam.

4. Revidējamās jomas īss raksturojums

Dati, kas raksturo Latvijas Republikas pārtikas produktu eksporta apjomu uz Krievijas Federāciju, ir norādīti tabulā.

1.tabula

Latvijas Republikas pārtikas produktu importa apjoms Krievijas Federācijā 2008.gadā un 2009.gada 1.ceturksnī

	Saskaņā ar Latvijas Republikas datiem		Saskaņā ar Krievijas Federācijas datiem	
	2008.g. (milj. eiro)	2009.gada 1.cet. (milj. eiro)	2008.g. (milj. eiro)	2009.gada 1.cet. (milj. eiro)
Imports Krievijas Federācijā	239,6	30,0	142,59	10,96

4.1. Datus par savstarpējās tirdzniecības apjomu, ko iesniedzis Federālais Muitas dienests un Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvalde, pastāv zināma neatbilstība, kas saistīta ar to, ka puses izmanto dažādas pieejas ārējās tirdzniecības statistikas apstrādei un uzskaitēi. Latvija pielieto „īpašu” uzskaites metodoloģiju, kas atbilst Eiropas Savienības reglamentējošajiem dokumentiem, bet Krievija – vispārēju, atbilstoši Apvienoto Nāciju Organizācijas ieteikumiem.

4.2. Zemkopības ministrija ir Latvijas Republikā vadošā valsts pārvaldes iestāde lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības jomā.

4.3. Latvijas Republikas Pārtikas un veterinārais dienests ir zemkopības ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kuras darbības mērķis atbilstoši normatīvajiem aktiem ir organizēt un veikt valsts uzraudzību un kontroli pārtikas apritē un veterinārmedicīnā, lai

nodrošinātu patērētājiem nekaitīgas un drošas pārtikas apriti, kā arī dzīvnieku veselības un labturības prasību ievērošanu.

4.4. Saskaņā ar normatīvo aktu PVD pārtikas aprītē ir šādas galvenās funkcijas:

- uzraudzīt un kontrolēt visos pārtikas aprites posmos pārtikas produktu atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām;
- atzīt un reģistrēt pārtikas uzņēmumu darbību, kā arī anulēt to atzīšanu un reģistrāciju normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;
- visos pārtikas aprites posmos uzraudzīt un kontrolēt pārtikas uzņēmumu darbību un pārtikas aprites procesu atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām;
- visos pārtikas aprites posmos veikt riska faktoru izpēti un analīzi.

4.5. Krievijas Federācijā valsts politiku ārējās ekonomiskās darbības, ārējās un iekšējās tirdzniecības jomā nodrošina Krievijas Ekonomikas attīstības ministrija un Krievijas Rūpniecības un tirdzniecības ministrija. Krievijas Lauksaimniecības ministrija ir noteikta par izpildvaras institūciju, kas veic tiesiskā regulējuma izstrādes funkciju agrorūpnieciskā kompleksa, pārtikas tirgus un lauksaimniecības izejvielu jomā Pasaules Tirdzniecības organizācijas dalībvalstīm.

4.6. Krievijas Federālais Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienests saskaņā ar lēmumu, kas apstiprināts ar Krievijas Federācijas Valdības 2004.gada 30.jūnija nolikumu Nr.327 „Nolikums par Federālā Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienesta apstiprināšanu”, veic kontroles un uzraudzības funkcijas, tajā skaitā arī jomās, kas attiecas uz veterināriju, karantīnu, augu aizsardzību un drošu apiešanos ar pesticīdiem un agroķīmikālijām. Realizējot kontroles un uzraudzības funkcijas, Federālais Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienests arī:

- izsniedz atļaujas dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes produktu ievēšanai Krievijas Federācijā un izvešanai no Krievijas Federācijas, kā arī tranzītam;
- akreditē izmēģinājumu laboratorijas;
- kontrolē drošu apiešanos ar pesticīdiem un agroķīmikālijām, regulē Krievijas Federācijas veterināro tiesību aktu prasību ievērošanu uz valsts robežas un transportā;
- saskaņā ar savu kompetenci iesniedz priekšlikumus par karantīnas vai citu ierobežojumu, kas attiecas uz dzīvnieku infekcijas slimību izplatīšanās novēršanu, noteikšanu vai atsaukšanu Krievijas Federācijas vai Krievijas Federācijas subjekta teritorijā.

4.7. No Eiropas Savienības valstīm (tajā skaitā arī no Latvijas) Krievijas Federācijā pārtikas produktu importu regulē seši memorandi, kas ir parakstīti starp Eiropas Kopieniem un Krievijas Federāciju. Memorandi attiecas uz dzīvnieku izcelsmes produktu transportēšanu no Eiropas Savienības un šādu produktu tranzītu caur Eiropas Savienības teritoriju uz Krievijas Federāciju, dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes produktu sertifikāciju, robežu zonām dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes produktu transportēšanā starp valstīm, galveno fitosanitārā sertifikāta veidu un saturu, savstarpējo informēšanu, tajā skaitā arī divi memorandi, kas attiecas uz produktu piegādi no Latvijas Republikas.

4.8. Saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu sarunu vešana un tirdzniecības nolīgumu noslēgšana ar trešajām valstīm ir Kopienas ekskluzīvā kompetencē, un attiecīgi Latvijai kā Eiropas Savienības dalībvalstij ir tiesības slēgt divpusējos sadarbības līgumus ar Krievijas Federāciju tikai jomās, kurās Eiropas Komisija ar Krievijas Federāciju ir saskaņojusi sadarbības līguma modeli.

4.9. Krievijas un Latvijas tirdzniecības un ekonomisko attiecību juridiskais pamats ir divpusējas vienošanās par ekonomisko, zinātniski tehnisko, humanitāro un kultūras sadarbību, kā

arī vienošanās par sadarbību un savstarpējo palīdzību muitas jautājumos, par Krievijas-Latvijas robežu u.c.

4.10. Juridiskais pamats lauksaimniecības produkcijas, izejvielu un pārtikas importa regulēšanai Krievijas Federācijā ir Krievijas Federācijas Konstitūcija, kodeksi un Krievijas Federācijas Federālie likumi, vispārātzītie principi un starptautisko tiesību normas, Krievijas Federācijas starptautiskie līgumi, kā arī citi normatīvi tiesību akti.

4.11. Importa regulēšana notiek, nosakot diferencētas ievadmuītas nodevas, piemērojot īpašus aizsardzības pasākumus, antidempinga un kompensācijas pasākumus. Turklāt var tikt noteikti ekonomiska, kā arī neekonomiska rakstura aizliegumi vai ierobežojumi.

4.12. Revīzijas laikā (03.11.2009.) Krievijas Federālais Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienests bija apstiprinājis eksportam uz Krievijas Federāciju atzīto Latvijas gaļas, piena un zvejas produktu pārstrādes uzņēmumu sarakstus.

2. tabula

Eksportam uz Krievijas Federāciju atzīto Latvijas gaļas, piena un zvejas produktu pārstrādes uzņēmumu skaits

Uzņēmumu darbības joma	Uzņēmumu skaits
Eksportam uz Krievijas Federāciju atzītie dzīvnieku izcelsmes produktu ražošanas un uzglabāšanas uzņēmumi	24
Eksportam uz Krievijas Federāciju atzītie zvejas produktu pārstrādes uzņēmumi	32
Uzņēmumi, kam ir tiesības uz Krievijas Federāciju eksportēt kaušanai paredzētas cūkas	17

Revīzijas konstatējumi, secinājumi un ieteikumi

Kopējā informatīvajā ziņojumā ir izklāstīti Krievijas Federācijas Revīzijas palātas un Latvijas Republikas Valsts kontroles konstatējumi, secinājumi un ieteikumi, kas attiecas uz Krievijas Federācijas un Latvijas Republikas kompetencē esošajiem jautājumiem, kurus nereglamentē Eiropas Savienības un Krievijas Federācijas divpusējās vienošanās pārtikas produktu jomā.

5. Konstatējumi

Krievijas Federācijas tiesiskais regulējums pārtikas produktu nekaitīguma jomā

5.1. Krievijā importētajiem produktiem ir jāatbilst Krievijas Federācijas nacionālajām prasībām, kas attiecībā uz vairākiem rādītājiem un dažiem produktu veidiem ir daudz stingrākas nekā Eiropas Savienības prasības.

5.2. Eiropas Savienības dalībvalstu un Krievijas Federācijas tiesību aktos ir noteiktas atšķirīgas aizliegto un kaitīgo atliekvielu daudzuma pieļaujamās normas.

5.3. Saskaņā ar Krievijas Federācijas un Eiropas Savienības tiesību aktu prasību salīdzinošo analīzi (izlases kārtībā) par aizliegto un kaitīgo atliekvielu daudzuma maksimāli pieļaujamo līmeni dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktos, Krievijas Federācijā pastāv daudz stingrākas prasības attiecībā uz 55 produktiem, bet Eiropas Savienībā – 34 produktiem.

5.4. Krievijas puse veic dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktos esošo aizliegto un kaitīgo atliekvielu daudzuma maksimāli pieļaujamā līmeņa normatīvu precizēšanu gadījumos, kad tas nesamazina pārtikas drošību.

Krievijas Federālā Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienesta Pārbaužu plānošana pārtikas aprites uzņēmumus atzīšanai

5.5. Krievijas Federālā Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienesta pārbaudes ārvalstu pārtikas aprites uzņēmumu atzīšanai notiek saskaņā ar dienesta apstiprinātu plānu, kas ir izstrādāts, pamatojoties uz ārvalstu veterināro administrāciju iesniegumiem, ņemot vērā Krievijas tirgus pieprasījumu.

5.6. Krievijas tirgus pieprasījumu pēc pārtikas produktiem nosaka ekonomiskā lietderība un pārtikas drošība valstī. Krievijas tirgus pieprasījumu pēc tā vai cita pārtikas produkta atkarībā no politiskās vai ekonomiskās situācijas nosaka tikai Krievijas Federācijas Valdība (konkrēti Krievijas Ekonomiskās attīstības ministrija), kā arī ņemot vērā valsts gatavību mobilizācijai.

Krievijas Federālā Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienesta un Pārtikas un veterinārā dienesta pieeja pārtikas aprites uzņēmumu atzīšanā un eksportam atzīto uzņēmumu uzraudzībā

5.7. Saskaņā ar Eiropas Kopienu un Krievijas Federācijas savstarpējiem memorandiem, kā arī divpusējiem memorandiem starp Krieviju un Eiropas valstīm par eksportam no Eiropas Savienības uz Krievijas Federāciju paredzēto pārtikas produktu kvalitāti un drošumu, šādu produktu piegādi drīkst veikt uzņēmumi, ko Krievija ir iekļāvusi eksportam uz Krievijas Federāciju atzīto uzņēmumu sarakstos.

5.8. Saskaņā ar kārtību eksporta veikšanai uz Krievijas Federāciju uzņēmums iesniedz Pārtikas un veterinārajā dienestā iesniegumu atzīšanai eksportam uz Krievijas Federāciju. Pēc iesnieguma saņemšanas Pārtikas un veterinārais dienests izvērtē uzņēmuma atbilstību Krievijas Federācijas prasībām un nosūta rakstisku rekomendāciju Krievijas Federālajam Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienestam inspekcijas veikšanai (izņemot zivju pārstrādes uzņēmumus un kuģus). Krievijas Federālais Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienests pēc uzņēmuma pārbaudes pieņem lēmumu, vai uzņēmumam ir vai nav atļauts importēt savus produktus Krievijas tirgū.

5.9. Laika posmā no 01.01.2008. līdz 14.01.2009. Pārtikas un veterinārais dienests eksportam uz Krievijas Federāciju rekomendēja visus dzīvnieku izcelsmes pārtikas ražošanas uzņēmumus, kas bija iesnieguši pieteikumu atzīšanai eksportam uz Krievijas Federāciju un atbilda Eiropas Savienības normatīvo aktu prasībām.

5.10. Saskaņā ar Pārtikas un veterinārā dienesta skaidrojumu „vienīgais uzņēmumu atbilstības izvērtēšanas kritērijs ir to atbilstība vai neatbilstība Krievijas Federācijas prasībām. Citi kritēriji, saskaņā ar kuriem Pārtikas un veterinārais dienests pieņem lēmumu par uzņēmumu atbilstību Krievijas Federācijas prasībām produktu eksportam uz Krievijas Federāciju, Pārtikas un veterinārā dienesta tiesību aktos nav noteikti”.

5.11. Revīzijas laikā analizējot dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktu ražošanas uzņēmumos, kas bija pieteikušies atzīšanai eksportam uz Krievijas Federāciju, 2009.gadā veikto pārbažu protokolus, tika konstatēts, ka Pārtikas un veterinārais dienests ir rekomendējis eksportam uz Krievijas Federāciju piena produktu pārstrādes un gaļas produktu pārstrādes uzņēmumus ar dažādu neatbilstību skaitu.

5.12. Pārtikas un veterinārais dienests pārbaudes veic gan uz Krievijas Federāciju eksportējošajos dzīvnieku izcelsmes pārtikas ražošanas uzņēmumos, gan tajos uzņēmumos, kas pieteikušies atzīšanai eksportam uz Krievijas Federāciju.

5.13. Dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktu ražošanas uzņēmumu iekļaušanu vai izslēgšanu no uzņēmumu sarakstiem Krievijas Federālais Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienests galvenokārt veic, pamatojoties uz dienesta inspektoru ārvalstīs izlases kārtībā veikto pārbažu (inspekciju) rezultātiem veterinārajā jomā.

5.14. Pārtikas un veterinārā dienesta rekomendētos Latvijas uzņēmumus Krievijas Federālais Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienests pārbaudīja no 2004.gada 14. līdz 27.jūlijam, no 2004.gada 6. līdz 22.decembrim, no 2006.gada 18.septembra līdz 1.oktobrim un no 2007.gada 18. līdz 29.jūnijam. Pēdējā Krievijas Federālā Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienesta pārbaude no 2009.gada 13. līdz 22.oktobrim notika 12 Latvijas Republikas uzņēmumos, kuri vēlējās uzsākt eksportēt savus produktus uz Krievijas Federāciju, kā arī tika veikts audīts 15 atzītajos uzņēmumos, kas eksportē savus produktus uz Krievijas Federāciju.

5.15. Pēdējās Krievijas Federālā Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienesta pārbaudes laikā tika konstatēts, ka Latvijas uzņēmumi ir veikuši vairākus pasākumus, lai izpildītu Krievijas Federācijas prasības. Pārtikas un veterinārais dienests ir veicis Eiropas Kopienas dzīvnieku izcelsmes produktu drošības normatīvo rādītāju sistematizāciju un salīdzinošo analīzi.

5.16. Vienlaikus, veicot Latvijas dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktu ražošanas uzņēmumu pārbaudi, tika konstatēti trūkumi un pārkāpumi, kam turpmāk ir nepieciešams pievērst pastiprinātu uzņēmumu vadības un Pārtikas un veterinārā dienesta uzmanību, tajā skaitā uzņēmumu vadības un ražošanas kontroles dienestu, kā arī Pārtikas un veterinārā dienesta inspektoru kontroles nepietiekama organizēšana un veikšana savlaicīgai un efektīvai pasākumu veikšanai attiecībā uz pienācīgu veterināri sanitārā stāvokļa nodrošināšanu uzņēmuma teritorijās un ražošanas telpās.

5.17. Saskaņā ar Krievijas Federālā Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienesta pārbaudītiem rezultātiem 2009.gada oktobrī eksportam atzītajos Latvijas uzņēmumos, no atzīto Latvijas pārtikas uzņēmumu saraksta tika izslēgti četri uzņēmumi, septiņiem uzņēmumiem tika apturētas tiesības piegādāt produktus uz Krievijas Federāciju, trīs uzņēmumi netika iekļauti atzīto uzņēmumu sarakstā, astoņi no 15 pārbaudītajiem uzņēmumiem tika atstāti atzīto uzņēmumu sarakstā, kā arī tika izskatīts jautājums par iespēju iekļaut atzīto uzņēmumu sarakstā deviņus pārbaudītos Latvijas uzņēmumus.

Krievijas Federālā Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienesta un Pārtikas un veterinārā dienesta sadarbība memoranda par zvejas produktu piegādes ietvaros

5.18. 2009.gada 14.janvārī tika parakstīts Memorands par zivju, zvejas un jūras produktu piegādes nosacījumiem no Latvijas uz Krievijas Federāciju.

5.19. Pamatojoties uz Memorandu, Pārtikas un veterinārajam dienestam ir tiesības atzīt zvejas un zivju pārstrādes uzņēmumus eksportam uz Krievijas Federāciju.

5.20. Memorandā ir noteikts, ka zvejas produkti un to produkcija var tikt eksportēta tikai no zvejas produktu ieguves un pārstrādes uzņēmumiem (kuģiem) un saldētavām, kurus Krievijas Federālais Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienests ir apstiprinājis eksportam uz Krievijas Federāciju. Ņemot vērā faktu, ka Latvijas Republikas ražošanas un uzglabāšanas uzņēmumi nekad nav atestēti šajā jomā, Pārtikas un veterinārais dienests sagatavo sarakstu ar iepriekš minētajiem uzņēmumiem, kuri ir piegādājuši savus produktus Krievijas tirgū vai kuriem ir pieteikumi no Krievijas importētājiem.

5.21. Izpildot Memoranda nosacījumus, pēc tā spēkā stāšanās 14.01.2009. Pārtikas un veterinārais dienests ir nosūtījis Krievijas Federālajam Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienestam četras vēstules ar zvejas produktu apstrādes uzņēmumu sarakstiem (trīs uzņēmumi un pieci kuģi), kurus 2009.gadā Pārtikas un veterinārais dienests ir atzinis kā atbilstošus Krievijas Federācijas prasībām.

5.22. Saskaņā ar Memorandu:

- Pārtikas un veterinārais dienests nodos Krievijas Federālajam Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienestam visus grozījumus Krievijas Federālā

Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienesta apstiprināto uzņēmumu sarakstos;

- apstiprinātais uzņēmumu saraksts stājas spēkā ne vēlāk kā 30 dienu laikā pēc atjaunotā saraksta iesniegšanas, ja vien šajā laikā Krievijas Federālais Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienests nav iesniedzis iebildumus;
- apstiprinātie saraksti stājas spēkā divu nedēļu laikā, par ko Krievijas Federālais Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienests paziņos veterinārajiem robežpunktiem.

5.23. Pārtikas un veterinārais dienests gaida no Krievijas Federālā Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienesta apstiprinājumu ar uzņēmumu, kas atzīti eksportam uz Krievijas Federāciju, sarakstu arī pēc Memorandā norādītā 30 dienu termiņa, un uzņēmumiem tiek dota atļauja eksportēt savus produktus uz Krievijas Federāciju tikai pēc Krievijas Federālā Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienesta apstiprinājuma saņemšanas.

5.24. Pārtikas un veterinārais dienests vēstulē¹ Krievijas Federālajam Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienestam lūdza apstiprināt divus kuģus, garantējot minēto uzņēmumu atbilstību Krievijas Federācijas prasībām. Krievijas Federālā Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienesta atzīto uzņēmumu sarakstā² šie kuģi nebija iekļauti.

5.25. 2009.gada 23.oktobrī Krievijas Federālais Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienests paziņoja³ Pārtikas un veterinārajam dienestam par kārtību Latvijas kuģu (tajā skaitā abu kuģu) iekļaušanai eksportam uz Krievijas Federāciju atzīto uzņēmumu sarakstā.

Ierobežojumi Latvijas dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktu piegādēm

5.26. Laika posmā no 2008.gada 1.janvāra līdz 31.decembrim tika ieviesti ierobežojumi piegādēm uz Krievijas Federāciju no 129 Eiropas Savienības dzīvnieku izcelsmes un lopbarības produktu uzņēmumiem (izņemot zivis un jūras produktus), tajā skaitā no viena Latvijas uzņēmuma.

5.27. Laika posmā no 2009.gada 1.janvāra līdz 21.oktobrim Latvijas uzņēmumiem netika ieviesti ierobežojumi dzīvnieku izcelsmes produktu un dzīvnieku barības piegādēm uz Krievijas Federāciju.

5.28. Laika posmā no 2008.gada 1.janvāra līdz 2009.gada 21.oktobrim diviem Latvijas zivju pārstrādes uzņēmumiem tika ieviesti ierobežojumi produktu piegādēm uz Krievijas Federāciju.

Latvijas pārtikas produktu ražotāju konsolidācija

5.29. Kopumā eksporta veicināšanas politikas plānošanas dokumentā noteiktais mērķis ir sasniegts, tomēr Latvijas pārtikas produktu eksporta veicināšanas politika galvenokārt ir orientēta uz atbalsta sniegšanu individuāliem uzņēmumiem.

5.30. Uzņēmēju darījumi eksporta tirgos tiek organizēti individuāli, tas ir, katrs uzņēmējs pats meklē potenciālos sadarbības partnerus, nodrošina pārtikas produktu piegāžu loģistiku utt. Rīkojoties eksporta tirgos individuāli, uzņēmēji var nodrošināt samērā ierobežotu produktu apjomu un sortimentu, kas var ietekmēt attiecīgo produktu konkurētspēju Krievijas Federācijas reģionu tirdzniecības tīklos.

¹ Pārtikas un veterinārā dienesta 2009.gada 20.februāra vēstule Nr.21-1-15/242

² Krievijas Federālā Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienesta 2009.gada 20.aprīļa vēstule Nr.ФC-HB-2/3525

³ Krievijas Federālā Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienesta 2009.gada 23.oktobra vēstule Nr.ФC-AC-4/11620

Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas sadarbība iedzīvotāju sanitāri epidemioloģiskās labklājības jomā

5.31. Ar iedzīvotāju sanitāri epidemioloģisko labklājību saistīto jautājumu regulējums Krievijas Federālajā Patērētāju tiesību aizsardzības un labklājības dienestā tiek noteikts kopējās sadarbības ietvaros ar Eiropas Kopienu. Divpusējas sadarbības vienošanās ar Latviju šajā jomā līdz šim nav noslēgtas.

5.32. Pašlaik ir spēkā 2009.gada 28.maija Nolikums par dialoga veidošanu veselības aizsardzības jomā starp Krievijas Federācijas Veselības un sociālās attīstības ministriju un Eiropas Komisijas Veselības un patērētāju tiesību aizsardzības Ģenerāldirektorātu, kas paredz iespēju attīstīt sadarbību starptautisko pārtikas produktu drošības standartu izstrādes jomā.

6. Kopējie secinājumi

Izvērtējot:

- Krievijas Federācijas regulējumu Latvijas produktu importam un
- par Latvijas produktu eksporta veicināšanu uz Krievijas Federāciju atbildīgo Latvijas iestāžu darbību,

tika secināts, ka 2007.-2008.gadā veiktie pasākumi kopumā atbilst abu valstu tiesiskajam regulējumam, vienlaikus revīzijas laikā tika konstatētas iespējas sadarbības pilnveidošanai, lai uzlabotu tirdzniecības attiecības starp Krievijas Federāciju un Latvijas Republiku.

Krievijas Federācijas tiesiskais regulējums pārtikas produktu nekaitīguma jomā

6.1. Krievijas Federācijā spēkā esošās pārtikas produktu drošības prasības vairākiem rādītājiem ir stingrākas nekā Eiropas Savienības valstīs. Gadījumos, kad stingrākas prasības būtiski neietekmē pārtikas produktu kvalitāti un drošību, var tikt ierobežota ārvalstu importētāju ekonomiskā darbība Krievijas Federācijā.

Krievijas Federālā Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienesta Pārbaužu plānošana pārtikas aprites uzņēmumus atzīšanai

6.2. Tā kā galvenais kritējs importam Krievijas Federācijā ir Krievijas iekšējā tirgus pieprasījums, ārvalstu uzņēmēju iespējas plānot pārtikas produktu eksportu ir ierobežotas, kas tādējādi ietekmē kopējo eksporta apjomu.

Krievijas Federālā Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienesta un Pārtikas un veterinārā dienesta pieeja pārtikas aprites uzņēmumu atzīšanā un eksportam atzīto uzņēmumu uzraudzībā

6.3. Tā kā no Krievijas Federālā Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienesta netiek saņemta pietiekama informācija par dienesta piemēroto pieeju neatbilstību klasificēšanai, pieņemot lēmumus par uzņēmumu atzīšanu, Pārtikas un veterinārais dienests nav izstrādājis atbilstošus kritērijus, lai novērtētu uzņēmuma atbilstību eksportam uz Krievijas Federāciju.

Krievijas Federālā Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienesta un Pārtikas un veterinārā dienesta sadarbība memoranda par zvejas produktu piegādes ietvaros

6.4. Lai arī Memoranda nosacījumi paredz, ka:

- apstiprinātais uzņēmumu saraksts stājas spēkā ne vēlāk kā 30 dienu laikā pēc atjaunotā saraksta iesniegšanas, ja vien šajā laikā Krievijas Federālais Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienests nav iesniedzis iebildumus;
- apstiprinātie saraksti stājas spēkā divu nedēļu laikā, par ko Krievijas Federālais Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienests paziņos veterinārajiem robežpunktiem,

Krievijas Federālā Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienesta un Pārtikas un veterinārā dienesta faktiskā darbība ierobežo iespēju uzņēmumiem uzsākt darījumus produktu eksportam uz Krievijas Federāciju. Zivju pārstrādes uzņēmumi saņem atļauju veikt eksporta darījumus uz Krievijas Federāciju tikai pēc tam, kad Pārtikas un veterinārais dienests ir saņēmis rakstisku Krievijas Federālā Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienesta apstiprinājumu, kura saņemšana var ieilgt līdz pat astoņiem mēnešiem.

Ierobežojumi Latvijas dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktu piegādēm

6.5. Latvijas Republikas piegādāto produktu kvalitāte kopumā atbilst Krievijas izvirzītajām veterinārajām prasībām, ko apliecina nenozīmīgs skaits ierobežojumu produktu piegādēm no Latvijas uzņēmumiem.

Latvijas pārtikas produktu ražotāju konsolidācija

6.6. Tā kā Latvijas pārtikas produktu eksporta veicināšanas politika galvenokārt ir orientēta uz atbalsta sniegšanu individuāliem uzņēmumiem, pastāv risks, ka šāda pieeja nav pietiekami efektīva Latvijas pārtikas produktu eksporta mērķtiecīgai attīstībai, tajā skaitā arī eksportam uz Krievijas Federāciju.

Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas sadarbība iedzīvotāju sanitāri epidemioloģiskās labklājības jomā

6.7. Ar iedzīvotāju sanitāri epidemioloģisko labklājību saistīto jautājumu regulējums Krievijas Federālajā Patērētāju tiesību aizsardzības un labklājības dienestā tiek noteikts kopējās sadarbības ietvaros ar Eiropas Kopienī. Divpusējas sadarbības vienošanās ar Latviju šajā jomā līdz šim nav noslēgtas, līdz ar to šajā jomā pastāv iespēja attīstīt sadarbību starp Krievijas Federāciju un Latvijas Republiku.

7. Ieteikumi

7.1. Lai harmonizētu Krievijas Federācijas tiesiskajā regulējumā noteikto rādītājus ar Eiropas Savienības prasībām (rādītājiem), ierosināt Krievijas pusei un Eiropas Savienībai precizēt darbības un termiņus dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktos esošo aizliegto un kaitīgo atliekvielu daudzuma maksimāli pieļaujamā līmeņa pārskatīšanai gadījumos, kad:

- Krievijas Federācijas prasības vairākkārt pārsniedz Eiropas Savienības prasības;
- Eiropas Savienības prasības vairākkārt pārsniedz Krievijas Federācijas prasības;
- Krievijas Federācijas un Eiropas Savienības prasību samazināšana neietekmē dzīvnieku izcelsmes produktu patēriņa drošību.

7.2. Latvijas pusei izskatīt iespēju veikt pasākumus, kas stimulētu Latvijas pārtikas produktu ražotāju konsolidāciju, jo konsolidācija varētu ietekmēt uzņēmumu konkurētspēju, palielinot Latvijas produktu eksporta apjomus Krievijas tirgū, lai uzsāktu sadarbību Krievijas reģionu tirdzniecības tīkliem.

7.3. Ņemot vērā, ka Latvijas pārtikas produktu kvalitāte kopumā atbilst Krievijas Federācijas veterinārajām prasībām, abu pušu sadarbības ietvaros ierosināt:

- Krievijas pusei izskatīt iespēju veikt tiesiskā regulējuma analīzi par iespējām piemērot labvēlīgu režīmu importa procedūrām importētājiem no Latvijas;
- pamatojoties uz Krievijas puses veiktās analīzes rezultātiem, Latvijas pusei piedāvāt kritērijus, lai izveidotu sarakstu ar tiem Latvijas pārtikas produktu eksportētājiem, kuri ilgākā laika posmā ir eksportējuši produktus, ievērojot Krievijas Federācijas tiesību aktos noteiktās veterinārās prasības;

- Krievijas pusei izskatīt iespēju iepriekš minētajā sarakstā iekļautajiem importētājiem piemērot labvēlīgu režīmu importa procedūrām.

7.4. Ierosināt Pārtikas un veterinārajam dienestam un Krievijas Federālajam Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienestam vienoties rakstiski par Memoranda nosacījumu interpretāciju, lai paātrinātu zivju pārstrādes uzņēmumu atzīšanu produktu eksportam uz Krievijas Federāciju.

7.5. Ierosināt:

- Krievijas Lauksaimniecības ministrijai izstrādāt Krievijas Federācijas pārtikas drošības doktrīnu, lai Krievijas Federālais Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienests varētu izstrādāt vienotus kritērijus uzņēmumu atbilstības novērtēšanai pārtikas produktu importam Krievijas Federācijā;
- Krievijas Federālajam Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienestam un Pārtikas un veterinārajam dienestam vienoties par uzņēmumu atbilstības eksportam uz Krievijas Federāciju novērtēšanā piemērojamajiem kritērijiem, lai pilnveidotu Latvijas pārtikas pārstrādes uzņēmumu atzīšanas procesu.

7.6. Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas sadarbības ietvaros:

- ierosināt Pārtikas un veterinārajam dienestam veikt pasākumus, lai pilnveidotu pārbaužu kvalitāti eksportam atzītajos uzņēmumos attiecībā uz Krievijas veterināro un sanitāro prasību izpildi;
- ierosināt Krievijas Federālajam Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienestam izskatīt iespēju pieņemt lēmumu par eksporta tiesību atjaunošanu pēc Krievijas Federālā Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienesta konstatēto pārkāpumu novēršanas, pamatojoties uz Pārtikas un veterinārā dienesta sniegtajām garantijām, ka uzņēmumi ir izpildījuši Krievijas veterinārās un sanitārās prasības un normas.

7.7. Ierosināt Krievijas Federālajam Veterinārās un fitosanitārās uzraudzības dienestam izskatīt iespēju parakstīt memorandu ar Pārtikas un veterināro dienestu par Latvijas Republikas gaļas produktu piegādēm.

7.8. Izskatīt iespēju noslēgt divpusēju Krievijas Federācijas un Latvijas Republikas dienestu vienošanos iedzīvotāju sanitāri epidemioloģiskās labklājības jomā.

Latvijas Republikas
valsts kontroliere

I. Sudraba

Krievijas Federācijas
Revīzijas palātas priekšsēdētājs

S.V. Stepašins